

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Навчально-науковий інститут української мови і журналістики
Кафедра української мови

Дипломна робота
магістра

з теми:

ОСОБЛИВОСТІ ПОЕТИЧНОГО ІДІОСТИЛЮ ІВАНА ОГІЄНКА

Виконала:
студентка 2 року навчання освітнього
ступеня «магістр» групи Ukr1–M22z
спеціальності 014 Середня освіта
(Українська мова і література)
Гупало Ірина Петрівна

Керівник:
Ладиняк Н.Б., кандидат філологічних
наук, доцент кафедри української мови

Рецензент:
Галайбіда О.В., кандидат філологічних
наук, доцент кафедри англійської мови

Кам'янець-Подільський – 2023

ЗМІСТ

Вступ	3
РОЗДІЛ 1. Теоретико – методологічні засади дослідження поетичного в сучасній лінгвостилістиці.....	8
1.1. Поняття про ідіолект та ідіостиль.....	8
1.2. Лінгвостилістичні підходи до поетичної мовотворчості в лінгвостилістиці.....	16
1.3 Естетична функція поетичного слова.....	21
Висновки до розділу 1.....	24
РОЗДІЛ 2. Методологія дослідження ідіостилю письменника	25
2.1. Ідіостиль та лінгвістичний аналіз художнього тексту як складника стилістичної системи.....	25
2.2. Мовно стилістична специфіка поетичної творчості Івана Огієнка...	41
Висновки до розділу 2.....	48
РОЗДІЛ 3. Синтаксичні і лексичні маркери ідіостилю Івана Огієнка.....	50
3.1. Особливості поетичного ідіостилю Івана Огієнка.....	50
3.2. Особливості синтаксичної організації ідіостилю письменника.....	64
3.3. Методика лінгвістичного аналізу художнього тексту у загальноосвітній школі.....	70
Висновки до розділу 3.....	79
Висновки.....	80
Список використаної літератури.....	83
Джерела ілюстративного матеріалу.....	90

ВСТУП

Сучасний багатовимірний світ має художнє відображення у літературних творах усіх народів. Це відбувається через поетичні характерно-стильові форми, які є виявами естетичного потенціалу автора та його внутрішнього світогляду.

Щодо індивідуальності авторського стилю, то йому притаманний певний принцип відбору, сформованість стилістичних авторських прийомів, комбінації мовних засобів і трансформація їх у запропонованій автором концепції. Авторський індивідуальний стиль це вираження автором мовних засобів їх граматичних та лексичних значень. Дослідження авторського вибору мовних засобів, задуму і його виконання це все про вивчення індивідуальної авторської стилістики.

Індивідуальний стиль— це сукупність механізмів створення текстового простору автором, які відрізняють його від інших. Науковці розрізняють два аспекти індивідуального стилю: літературознавчий та лінгвістичний. Літературознавці досліджують стиль письменників на сюжетно-композиційному та змістовому рівнях, визначають жанрово-композиційну своєрідність поезії і прози письменника у її зв'язках з ідейно-художніми процесами української літератури. Термін «ідіостиль» пов'язують із системою мовностилістичних засобів притаманних творчій манері мовної особистості автора у лінгвістичному аспекті.

Важливе місце в процесі дослідження індивідуального стилю автора та мови його творів належить рівню освіченості митця, глибині знань у різних галузях, життєвому досвіду, тобто рівню загальної культури майстра [1]. Серед дослідників донині тривають дискусії з приводу вживання термінів на позначення індивідуального стилю — ідіолект, ідіостиль, мовна манера, стильова манера, стиль, авторський стиль, світобачення письменника, мовна особистість, індивідуальний мовосвіт, художнє мовомислення, мовна картина

світу автора та ін. За визначенням «Літературознавчого словника-довідника» (за ред. Р. Гром'яка) індивідуальний стиль – «іманентний (властивий його внутрішній природі) прояв істотних ознак таланту у конкретному художньому творі, мистецька документалізація своєрідності світосприйняття певного автора, його нахилу до ірраціонального чи раціонального мислення, до міметичних принципів (принципів уподібнення) чи розкутого образотворення, його естетичного смаку, що в сукупності формують неповторне духовне явище» [24, с. 312].

Дослідниця С. Єрмоленко зауважує, що індивідуальний стиль ґрунтується «на зв'язку мови і мислення, на формуванні мовної картини світу, в якій поєднано загальне й індивідуальне, загальне й одиничне» [8, с. 305].

Поряд із терміном «індивідуальний стиль» можна натрапити на термін «ідіостиль», що «відображає індивідуальне світобачення і світосприйняття письменника через окремі специфічні мовні засоби чи оригінальне авторське використання їх» [8, с. 164]. Ідіостиль – «індивідуальний стиль, в якому виразні, марковані засоби мови утворюють певну систему» [8, с. 67].

Науковець Х. Дідух стверджує, що термін «ідіостиль» вживається в широкому (загальному) та вузькому значенні. В «загальному розумінні ідіостиль – це сукупність глибинних механізмів створення текстового простору певним автором, які відрізняють його від інших. У більш вузькому значенні ідіостиль пов'язаний із системою мовностилістичних засобів, характерних для творчої манери певної мовної особистості автора» [5].

Дослідниця Л. Ставицька у статті «Про термін ідіолект» каже, що «ідіостиль – індивідуальний стиль, сукупність основних стильових особливостей, які характеризують твори того чи іншого автора у певний період або всю його творчість» [47, с. 11]. Дає дослідниця й визначення терміну «ідіолект» – сукупність індивідуальних особливостей, що характеризують мовлення окремого індивіда» [47, с. 10].

«Літературознавчий словник-довідник» пояснює, що ідіолект – «індивідуальне мовлення, що пояснюється місцем проживання, віком, фахом, соціальним станом, загальним рівнем культури певної людини» [24, с. 301], а С. Єрмоленко каже, що це – «мовна практика окремого носія мови: сукупність формальних і стилістичних ознак, що вирізняють індивідуальну мову» [8, с. 67], а також наголошує, що «дослідження ідіолекту письменника здійснюється у двох аспектах: історія української літературної мови (внесок письменника в літературну мову) і мова художньої літератури (інтерпретація естетичної функції мови, декодування тексту). Саме такі вихідні положення дають можливість окреслити місце майстра художнього слова в літературно-мовному процесі» [48, с. 3].

Актуальність обраної теми дипломної роботи полягає в тому, що в ній комплексно досліджено особливості ідіостилю Івана Огієнка із застосуванням окремого ґрунтовного лінгвостилістичного аналізу.

Об’єкт дослідження – мова творів Івана Огієнка.

Предметом дослідження є індивідуально-авторське мовлення, як складник авторської картини, а також його прозове художнє мовлення.

Мета дослідження – схарактеризувати особливості індивідуального стилю Івана Огієнка через специфіку лексики, засобів словотвору, синтаксичних особливостей прозового художнього мовлення, авторських метафор. Це дасть змогу визначити місце письменника в мовно-літературному процесі.

Реалізація поставленої мети передбачала виконання таких **завдань**:

- 1) з’ясувати зміст понять «ідіостиль», «ідіолект»;
- 2) здійснити аналіз ідіостилю Івана Огієнка, виявивши зв’язок між його світобаченням та мовою творів письменника.
- 3) встановити особливості індивідуально-авторських метафор та їхнього творення у художньому мовленні;
- 4) визначити авторське словотворення та його характерні засоби;
- 5) проаналізувати художнє прозове мовлення Івана Огієнка.

У роботі застосовано такі **методи дослідження**:

- описовий метод – описано інструментарій, необхідний для пояснення та розуміння синтаксису, метафор художньої прози;
- метод спостереження та аналізу – здійснено роботу з виявлення особливостей стилю творів Івана Огієнка; вивчено особливості синтаксису художньої прози, авторських концептів та встановлено їх відмінності та закономірності;
- метод інтерпретування – встановлено значення фактів художньої мови та їх значення у тексті;
- метод текстового розгортання – здійснено роботу з метафоричними структурами, щоб виявити зміст синтаксичних конструкцій складних метафор.

Джерельною базою роботи обрано тексти прозових художніх творів, наукових праць, листів Івана Огієнка, вміщених у виданнях: Огієнко І.І. Історія українського друкарства. Київ : Либідь, 1994. 445 с.; Огієнко І.І. Українська культура. Київ : Абрис, 1990. 272 с.; Огієнко Іван. Моє життя : Автобіографічна хронологічна канва. Наша культура. 1935. №. 7. С. 433–452; 1936. №1(10). С. 64–70; №8–9 (11). С. 634; № 10 (18). С.711–712; № 3 (12). С. 233; № 7(16). С. 554, Листи І. Огієнка до О. Барвінського (1921, 1922,1923 рр.); ЛНБ. Відділ рукописів, ф.1997, од. зб. 126,арк. 1, 9, 14.; Листи І. Огієнка до М. Возняка (1911, 1921, 1928,1930, 1932, 1933 рр.). ЛНБ. Відділ рукописів, од.зб.104,арк.1., Листи до Е. Пеленського (1933 – 1939 рр.). ЛНБ. Відділ рукописів,ф.232, оп. 85, спр. 2, арк. 1; Огієнко І. І. Рятуння України: На тяжкій службі своєму народові. Вінніпег: Видання тов. Волинь, 1968. 96 с.; Огієнко І., Повстання азбуки і літературної мови у слов'ян, Жовква 1938; Огієнко І. Слово про Ігорів похід / упоряд., авт. передм. М. С. Тимошик ; Фондація ім. Митрополита Іларіона Огієнка. Київ : Наша культура і наука, 2005. 316 с. (Видавничий проект Фондації імені митрополита Іларіона (Огієнка) «Запізніле вороття») (Серія 2. Зарубіжні першодруки), Огієнко І. Шевченкові рукописи. Іван Огієнко (Митрополит Іларіон) Тарас Шевченко. Київ : Наша культура і наука, 2002. С. 42 – 70. Огієнко І. Століття скасування панщини. Іван Огієнко (Митрополит Іларіон) Тарас Шевченко. Київ : Наша культура і наука,

2002. С. 343–352; Огієнко І. (Митрополит Іларіон). Тарасе, орле сизокрилий! Віра й культура. 1961. Ч. 6 (126). С. 3–6. Огієнко І. Наука про рідномовні обов'язки. Львів: Фенікс, 1995. 144 с.; Огієнко І. Бог і світ. Вінніпег : Видавництво «Наша культура», 1964. 69 с.; Огієнко І. (Митрополит Іларіон). Рідна мова / упорядник, автор передмови і коментарів М. Тимошик. Київ, 2010. 436 с.; Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу. Київ : Абрис, 1991. 227 с.; Огієнко І. Ритмічність Біблійної мови. Віра й культура. 1959. Ч. 7 (67). С. 3–8.; Огієнко І. (Митрополит Іларіон). Сповідь гетьмана (Іван Виговський) Наш бій за державність. Вінніпег, 1966.; Огієнко І. (Митрополит Іларіон). І не введи нас во іскушення. Слово істини. 1949. Ч. 8 (20). С. 1–4.; Огієнко І. (Митрополит Іларіон). Твори. Т. 1: Філософські містерії. Вінніпег, 1957. 336 с.

Практичне значення. Дослідження є внеском у розвиток теорії художнього тексту, ідіостилу письменника та лінгвостилістики. Розкрито особливості синтаксису прозового художнього мовлення, специфіку індивідуально-авторських метафор. Результати дослідження можуть бути використані у практиці викладання курсу стилістики української мови та лінгвістичного аналізу художнього тексту в закладах вищої освіти, а також у подальших дослідженнях ідіостилу Івана Огієнка.

Апробація роботи. Основні положення та результати дослідження обговорювались на звітній науковій конференції студентів і магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (5 квітня 2023 року, Кам'янець-Подільський), заочній Всеукраїнській науково-практичній конференції студентів та молодих учених.

Публікації. З теми дослідження опубліковано 1 одноосібну статтю: Гупало І. «Особливості індивідуального стилю Івана Огієнка». Збірник наукових праць студентів та магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. Вип.17. С. 211–213.

Структура дослідження. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури і джерел ілюстративного матеріалу.

ВИСНОВКИ

Художня спадщина Івана Огієнка складає великий за обсягом пласт різножанрових творів: документально-публіцистичних життєписів, поезій, поем, легенд, оповідань, драматичних п'єс. На жаль, в Україні жодного перевидання творів художньої спадщини ще не здійснено. Хоча Іван Огієнко один із перших відтворив давні українські традиції, які були започатковані студентами і викладачами Києво-Могилянської академії щодо створення філософських містерій — літературних творів духовного спрямування, героями яких, поряд із землянами, виступають і небожителі.

Я вважаю, що потреба в поверненні для українського читача кращих поетичних творів Івана Огієнка сьогодні є особливо актуальною. Так як переважна їх більшість присвячена сторінці історії боротьби українського народу за своє національне визволення. Завдяки його творам повертаються в Україну маловідомі або призабуті імена видатних постатей української історії, матеріали про їх життя та діяльність.

І навіть в умовах політичної еміграції та повної ізоляції від рідної землі письменник відроджував животворну силу української традиції. А релігійна поезія Івана Огієнка — це віддзеркалення його християнського світогляду та ідеології.

Він є продовжувачем традиції видатних українських поетів І. Франка, І. Котляревського, Т. Шевченка. Автор поважав їхню мудрість, філософську і богословську думку.

Перу Івана Огієнка належать містичні жанри: поема, містерія, молитва. А у творчості письменника звучать пантеїстичні мотиви.

Усі Огієнкові твори направляють на те, щоб віднайти більше способів промовляти до читачів, впливати на них, нести людям ідею звеличення Душі-України-Церкви, знання й розуміння їх.

Проїшла випробування часом художня спадщина Івана Огієнка, але вона й затребувана в сучасних українських реаліях. Його літературний світ заповнений особливим відчуттям мови і відточений майстерністю письма, природністю, первозданністю, зачаровує високим внутрішнім ладом, адже його творчість – це насамперед вилив глибоких почувань, переживань, надій і мрій.

Якщо розглядати лінгвістичні розвідки Івана Огієнка, то особливу увагу слід звернути на «Огляд українського язикознавства» (1907), «Українська граматична термінологія: Історичний словник української граматичної термінології з передмовою про історію розвитку її» (1908). За розробку «Двійне число в українській мові» (1909) І. Огієнко удостоївся диплому першого ступеня.

Літературний талант індивідуального стилю та дослідницька ґрунтовність – це найхарактерніші ознаки манери письма блискучого вченого, публіциста, оратора. Його праці завжди мають неабияку вартість, величезне значення, бо слугують єдиній і найвищій меті – національно-духовному воскресінню України, її народу.

І. Огієнко як лінгвіст має значні здобутки власне в усіх галузях українського мовознавства: історії правопису, сучасної української мови (фонетика, морфологія, синтаксис), стилістики, лексикографії, діалектології, ономастики, палеографії.

Мова – це головний рушій культури. І. Огієнко наголошував, що якщо занепаде мова, то занепаде й народ. Учений робив висновки, що якщо забрати рідну мову – то все що нам близьке та рідне стане тільки простою етнографією. Саме тому й наголошував І. Огієнко, що кожний хто втрачає рідну мову, перестає бути людиною свого народу; він може цікавитися своїм народом, допомагати йому, але вірним сином своєї нації безмовна особа ніколи не буде. Існують чудові мовознавчі праці ученого, на яких необхідно акцентувати увагу:

«Українська граматика: Частина перша. Основи українського правопису» (1921);

«Богослужбова мова в слов'янських церквах: Збірка рецензій на нові видання» (1931);

«Навчаймо дітей української мови Проповіді» (1961), «Хвалімо Бога українською мовою!» (1962);

«Граматично-стилістичний словник Шевченкової мови» (1961).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Булаховський Л.А. Вибрані праці : у 5 т. Київ, 1975. Т. 1: Загальне мовознавство. 496 с.
2. Волощук В. І. Стиллова своєрідність новели З. Ленца «Вісімнадцять діапозитивів». Мова і художня творчість. 2002. Вип. 4. Т. 4, Ч. 1. С. 42–49.
3. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури : підручник / за наук. ред. О. Галича. 4-те вид., стереотип. Київ : Либідь, 2008. 488 с.
4. Датченко Ю. Мова творів Миколи Чернявського: автореф. дис. канд. філол. наук: 10.02.01 Українська мова. Дніпропетровськ, 2007. 20 с.
5. Дідух Х. Ідіостиль як відображення авторської картини світу. Філологічні науки. Риторика і стилістика. Електронний ресурс]. URL: <http://surl.li/okojm> (дата звернення: 10.04.2023).
6. Дроботун В. М. Відображення концепту SUN у мовноконцептуальному просторі англо-індійців. Науковий часопис НПУ М.П. Драгоманова. Київ, 2012. № 8. С.54–60.
7. Дудик П. С. Стилістика української мови : навчальний посібник. Київ : Академія, 2005. 368 с.
8. Єрмоленко С. Я. Синтаксис віршової мови (на матеріалі української радянської поезії). Київ, 1969. 95 с.
9. Єрмоленко С., Бирик С., Тодор О. Українська мова : короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / за ред. С. Єрмоленко. Київ : Либідь, 2001. 224 с.
10. Жайворонок В. В. Національна мова та ідіолект. Мовознавство. 1998. № 6. С. 27–34.

11. Жайворонок В. В. Українська етнолінгвістика : Нариси : навч. посіб. для студ. вищ.навч. закл. Київ: Довіра, 2007. 262 с.
12. Захлюпана Н. Іван Огієнко. Життя і діяльність Іван Огієнко (незабутні імена української науки). Тези доповідей Всеукраїнської наукової конференції, присвяченої 110-річчю від дня народження професора Івана Огієнка. Ч.1. Львів, 1992. С. 81–88.
13. Ільницький М., Будний В. Порівняльне літературознавство : в 2 ч. : навчальний посібник. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2007. Ч. 1. Лекційний курс. 280 с.
14. Калашник В.С. Милозвучність. Українська мова : енциклопедія / В.М. Русанівський, О.О. Тараненко, М.П. Зяблюк та ін. Київ : Укр. енцикл., 2000. С. 752.
15. Калашник В. С. Мова поезії і картина світу. Лінгвістичні дослідження. 2003. Вип. 10. С. 30–35.
16. Канигін Ю. М. Шлях аріїв : Україна в духовній історії людства : роман-есе. 2-е вид. Київ : Україна, 1996. 256 с.
17. Карпова В. Л. Термін і художнє слово (Термінологічна лексика в мові сучасної української поезії). Київ, 1967. 130 с.
18. Кедич Т. В. Індивідуальний стиль письменника як авторська своєрідність використання мовних засобів для зображення дійсності. Zbior artykulow naukowych. Konferencji Miedzynarodowej Naukowo-Praktycznej «Filologia, socjologia i kulturoznawstwo. Teoretyczne i praktyczne aspekty rozwoju wspolczesnej nauki». Sekcja 22. Filologia. Warszawa: Wydawca: Sp. z o. o. «Diamondtradingtour», 2016. С. 6–12.

19. Костецька О. П. Індивідуальне мовлення автора як об'єкт лінгвістики та підходи до його дослідження. Наукові записки НУ «Острозька академія». Серія: Філологічна. 2014. Вип. 49. С. 196–199.
20. Коткова Л. І. Ідіостиль, індивідуальний стиль і ідіолект : проблеми розмежування. Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Сер.: Філологічні науки. 2012. С. 26–29.
21. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2008. 423 с.
22. Лисиченко Л. Психологічний фактор у поетичному мовленні. Українське мовознавство. 2002. Вип. 24. С. 94–101.
23. Ляхоцький В. Тільки книжка принесе волю українському народові Київ: Вид-во імені Олени Теліги, 2000.
24. Літературознавчий словник-довідник Р. Гром'як, Ю. Ковалів та ін. Київ : ВЦ «Академія», 1997. 752 с.
25. Мацько Л., Сидоренко О., Мацько О. Стилїстика української мови. Київ : Вища школа, 2003. 462 с.
26. Митрополит Іларіон. І не введи нас во іскушеніє. Слово істини. 1949. Ч. 8 (20). С. 1–4.
27. Митрополит Іларіон. Сповідь гетьмана (Іван Виговський). Іван Огієнко (Митрополит Іларіон). Наш бій за державність. Вінніпег, 1966. С. 165.
28. Митрополит Іларіон. Твори. Т. 1: Філософські містерії. Вінніпег, 1957. 336 с.
29. Наливайко Д.С. Стиль напряду й індивідуальні стилі в реалістичній літературі ХІХ ст. Індивідуальні стилі українських письменників кінця ХІХ – початку ХХ ст.: Зб. наук. пр. Київ : Наук. думка, 1987. С. 3–42.

30. Насмінчук Г. Й. Вклад у подолання стереотипів: Іван Огієнко і сучасне українське літературознавство. Іван Огієнко і сучасна наука та освіта. Серія історична та філологічна : науковий збірник. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет, 2008. Вип. 5. С. 401–405.
31. Науменко А. М. Блуканина сучасного перекладу: від глухого кута семіотики до глухого кута когнітивної. Нова філологія. Запоріжжя : ЗДУ, 2003. № 3 (18). С. 203.
33. Огієнко І. (Митрополит Іларіон). Твори. Т. 1: Філософські містерії. Вінніпег, 1957. 336 с.
34. Огієнко І. Бог і світ. Вінніпег : Видавництво «Наша культура», 1964. 69 с.
35. Огієнко І. Наука про рідномовні обов'язки. Львів: Фенікс, 1995. 144 с.
36. Огієнко І. Ритмічність Біблійної мови. Віра й культура. 1959. Ч. 7 (67). С. 3–8.
37. Огієнко І. (Митрополит Іларіон). Рідна мова / упорядник, автор передмови і коментарів М. Тимошик. К., 2010. 436 с.
38. Огієнко І. Тарасе, орле сизокрилий! Віра й культура. 1961. Ч. 6 (126). С. 3–6.
37. Огієнко І. Століття скасування панщини. Іван Огієнко (Митрополит Іларіон). Тарас Шевченко. Київ : Наша культура і наука, 2002. С. 343–352.
38. Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу. Київ : Абрис, 1991. 227 с.
39. Огієнко І. Шевченкові рукописи. Іван Огієнко (Митрополит Іларіон). Тарас Шевченко. Київ : Наша культура і наука, 2002. С. 42–70.

40. Павлишенко О. Маркери авторського ідіолекту в лексико-семантичних полях дієслів англomовної художньої прози О. Павлишенко. Мова і культура. 2004. Вип. 7. Т. 4, Ч. 2. С. 314–315.
41. Переломова О. Ідіостиль Валерія Шевчука : дис. канд. філол. наук : 10.02.01 Українська мова. Суми, 2002. 177 с.
42. Полонська-Василенко Н. Тарас Шевченко. Наша культура. 1953 Ч. 9. С. 8.
43. Потебня О.О. й актуальні питання мови та культури : зб. наук.праць. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2004. 368 с.
44. Радченко І. Готуємося до шкільного твору та переказу : навч. посібник. Київ : Вид-во А.С.К., 2004. 80 с.
45. Сидоренко І. Підходи до вивчення ідіостилю у лінгвістичних дослідженнях художнього тексту. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство). Вінниця, 2015. Вип. 21. С. 298–303.
46. Ставицька Л. О. Естетика слова в українській поезії 10–30 рр. ХХ ст. Київ : Правда Ярославичів, 2000. 156 с.
47. Ставицька Л. Про термін ідіолект. Українська мова. 2009. № 4. С. 3–15.
48. Стельмах Б. Індивідуальний стиль як об'єкт лінгвостилістичних досліджень Б. Стельмах. Вісник Уманського педуніверситету. Серія: Філологія (мовознавство): зб. наук. пр. голов. ред. В. Г. Кузь. Київ : Знання України, 2004. С. 228–233.
49. Тимошик М. Іван Огієнко (Митрополит Іларіон) у боротьбі за українську Україну. Огієнко І. Українська культура. Київ : Наша культура і наука, 2002. С. 9–52.

50. Тимошик М. С. Поетична творчість Івана Огієнка. Іван Огієнко і сучасна наука та освіта : науковий збірник. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2008. URL : <http://www.info-library.com.ua/books-text-10514.html>.
51. Українські мовознавці та письменники-мовотворці : довідник. Київ: НДІУ, 2008. 348 с.
52. Федотова М. А. До питання про розмежування понять ідіолект та ідіостиль мовної особистості. Науковий вісник Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова. Записки з романо-германської філології. Одеса : КП ОМД, 2013. Вип. 1(30). С. 220–226.
53. Франко І. Із секретів поетичної творчості. Франко І. Я. Зібр. творів : у 50 т. Київ : Наукова думка, 1981. Т. 31. С. 45–119.
54. Франко І. Михайло Петрович Старицький. Франко І. Я. Зібрання творів : у 50 т. Іван Франко. Київ : Наукова думка, 1982. Т. 33 : Літературно-критичні праці (1900–1902). С.230–277.
55. Чижевський Д. Історія української літератури / передм. М. Наєнка. Київ: ВЦ «Академія», 2003. 568 с.
56. Чижевський Д. Українське літературне бароко. Вибрані праці з давньої літератури. Київ: Обереги, 2003. Т. 4. 576 с.
57. Шевченко Л. І., Шулінова Л. В. Концепти теорії інтелектуалізації літературної мови в контексті розвитку стилю масової інформації. Шевченко Л. І., Шулінова Л. В. Стилїстика української літературної мови: функціональна діагностика тексту : навч. посібн. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2004. С. 68–81.

58. Шулінова Л. Аспекти ідіостилістичного аналізу. Слов'янські мови і сучасний світ : [зб. наук. пр.]. Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2000. С. 25–33.
59. Юсслер М. Соціолінгвістика. Київ : Вища школа, 1987. 273 с.
60. Яблонська Т.М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту : навч. посібник для студ. Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2014. 252 с.
61. Якобсон Р. Лінгвістика і поетика. Слово. Знак Дискурс : антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. Львів: Літопис, 1996. С. 359–377.
62. Якобсон Р. Лінгвістика і поетика. Слово. Знак Дискурс : антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / пер. з англ. Орісі Демської ; за ред. Марії Зубрицької. 2-е вид., доповн. Львів : Літопис, 2002. С. 465–487.
63. Glowinski M, Kostkiewiczowa T, Okopien-Slawinska T, Slawinski J. Slownik terminow literackich. Wroclaw : Ossolineum, 1998. 706 s.
64. Lewandowski T. Linguistisches Wörterbuch. Heidelberg; Wiesbaden : Quelle Meyer, 1994. 584 S.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Огієнко І. Шевченкові рукописи. Іван Огієнко (Митрополит Іларіон) Тарас Шевченко. Київ : Наша культура і наука, 2002. С. 42 – 70.
2. Огієнко І. Століття скасування панщини. Іван Огієнко (Митрополит Іларіон) Тарас Шевченко. Київ : Наша культура і наука, 2002. С. 343–352.
3. Огієнко І. (Митрополит Іларіон). Тарасе, орле сизокрилий! Віра й культура. 1961. Ч. 6 (126). С. 3–6.
4. Огієнко І. Наука про рідномовні обов'язки. Львів: Фенікс, 1995. 144 с.
5. Огієнко І. Бог і світ. Вінніпег : Видавництво «Наша культура», 1964. 69 с.
6. Огієнко І. (Митрополит Іларіон). Рідна мова / упорядник, автор передмови і коментарів М. Тимошик. Київ, 2010. 436 с.
7. Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу. Київ : Абрис, 1991. 227с.
8. Огієнко І. Ритмічність Біблійної мови. Віра й культура. 1959. Ч. 7 (67). С. 3–8.
9. Огієнко І. (Митрополит Іларіон). Сповідь гетьмана (Іван Виговський) Наш бій за державність. Вінніпег, 1966.
10. Огієнко І. (Митрополит Іларіон). І не введи нас во іскушеніє. Слово істини. 1949. Ч. 8 (20). С. 1–4.
11. Огієнко І. (Митрополит Іларіон). Твори. Т. 1: Філософські містерії. Вінніпег, 1957. 336 с.
12. Огієнко І.І. Історія українського друкарства. Київ : Либідь, 1994. 445 с.

13. Огієнко Іван. Моє життя : Автобіографічна хронологічна канва. Наша культура. 1935. №. 7. С. 433–452; 1936. №1(10). С. 64–70; №8–9 (11). С. 634; № 10 (18). С.711–712; № 3 (12). С. 233; № 7(16). С. 554;
14. Листи І. Огієнка до О. Барвінського (1921, 1922,1923 рр.); ЛНБ. Відділ рукописів, ф.1997, од. зб. 126,арк. 1, 9, 14.;
15. Листи І. Огієнка до М. Возняка (1911, 1921, 1928,1930, 1932, 1933 рр.). ЛНБ. Відділ рукописів, од.зб.104,арк.1.,
16. Листи до Е. Пеленського (1933 – 1939 рр.). ЛНБ. Відділ рукописів,ф.232, оп. 85, спр. 2, арк. 1;
17. Огієнко І. І. Рятуння України: На тяжкій службі своєму народові. Вінніпег: Видання тов. Волинь, 1968. 96 с.;
18. Огієнко І., Повстання азбуки і літературної мови у слов'ян, Жовква 1938;
19. Огієнко І. Слово про Ігорів похід / упоряд., авт. передм. М. С. Тимошик ; Фундація ім. Митрополита Іларіона Огієнка. Київ : Наша культура і наука, 2005. 316 с. (Видавничий проект Фундації імені митрополита Іларіона (Огієнка) «Запізніле вороття») (Серія 2. Зарубіжні першодруки).